

XORIJIY TILLARNI O'QITISHDA INNOVATSION TEKNOLOGIYALAR: XALQARO TAJRIBALAR TAHLILI

Mo'minova Durdona Anvarjon qizi
A.Avloniy nomidagi pedagogik mahorat milliy
instituti Kattalar ta'limi yo'nalishi 1-kurs magistranti

Annotatsiya Ushbu maqolada xorijiy tillarni o'qitishda innovatsion texnologiyalarning qo'llanilishi tahlil qilinadi. Maqolada xorijiy tilni o'rganishda samarali bo'lgan innovatsion texnologiyalar, jumladan, sun'iy intellekt (AI), virtual haqiqat (VR) va kengaytirilgan haqiqat (AR) texnologiyalarining imkoniyatlari yoritilgan. Xalqaro tajribalarga asoslanib, AQSh, Kanada, Yaponiya va Evropa davlatlaridagi innovatsion yondashuvlar ta'riflanadi, ularning xorijiy til o'qitish jarayonidagi samaradorligi ko'rsatiladi. Maqola, shuningdek, innovatsion texnologiyalarni O'zbekistonda xorijiy tillarni o'qitishda qo'llash imkoniyatlari va bu yo'nalishda amalga oshirilishi kerak bo'lgan takliflarni muhokama qiladi. Yangi texnologiyalar yordamida talabalarning o'rganish jarayoni yanada samarali va motivatsiyali bo'lishi mumkin.

Kalit so'zlar: Xorijiy tillar, innovatsion texnologiyalar, sun'iy intellekt, virtual haqiqat, kengaytirilgan haqiqat, onlayn ta'lim, gamifikatsiya, global ta'lim tizimi, til o'rganish metodlari, xalqaro tajribalar.

Kirish

Xorijiy tillarni o'qitish jarayoni so'nggi o'n yillikda sezilarli ravishda o'zgarib, innovatsion texnologiyalarning qo'llanilishi ta'lim tizimining samaradorligini oshirishga yordam bermoqda. Globalizatsiya, axborot texnologiyalarining tez rivojlanishi va o'rganishning onlayn usullari xorijiy tillarni o'rganishga yondashuvlarni yangilagan. Ushbu maqolada xorijiy tillarni o'qitishda innovatsion texnologiyalarning o'rni, ularning afzalliklari va xalqaro tajribalar tahlil qilinadi.

Innovatsion Texnologiyalar va Ularning Xorijiy Til O'qitishdagi O'rni

Xorijiy tillarni o'rganishda innovatsion texnologiyalarning qo'llanilishi, talabalarga til o'rganish jarayonini tezlashtirish va samarali qilishda muhim ahamiyat kasb etmoqda. Ushbu texnologiyalar orasida quyidagilar eng ommabop hisoblanadi:

1. Onlayn Ta'lim Platformalari

Onlayn ta'limning rivojlanishi xorijiy tillarni o'rganishda keng qo'llaniladigan vosita bo'lib, Duolingo, Babbel, Memrise kabi platformalar talabalar uchun qulay va interaktiv darslar taqdim etadi. Ushbu platformalar gamifikatsiya va interaktiv mashqlar yordamida o'rganish jarayonini qiziqarli va samarali qiladi.

2. Virtual Haqiqat (VR) va Kengaytirilgan Haqiqat (AR)

Virtual haqiqat va kengaytirilgan haqiqat texnologiyalari xorijiy tilni o'rganishda amaliy muloqotlarni yaxshilash imkonini beradi. VR va AR yordamida talaba virtual dunyolarda

tilni o'rganish, boshqa madaniyatlar bilan tanishish va interaktiv muloqotlarda qatnashish imkoniga ega bo'ladi. Misol uchun, VR yordamida ingliz tilida suhbat qurish va grammatikani amaliyotda o'rganish mumkin.

3. Sun'iy Intellekt (AI) va Avtomatik Mashg'ulotlar

Sun'iy intellekt yordamida tilni o'rganish jarayonida talabalar uchun avtomatik yordam va tahlil vositalari taqdim etiladi. AI orqali talabalar so'z boyligini oshirish, grammatikani o'rganish va tilni avtomatik tarzda tahlil qilish imkoniga ega bo'ladi. Google Assistant, Siri kabi texnologiyalar bu jarayonda yordam beradi.

Xalqaro Tajribalar: Innovatsion Texnologiyalarni Xorijiy Til O'qitishga Kiritish

Xorijiy tillarni o'qitishda innovatsion texnologiyalarni qo'llash borasida dunyoning turli burchaklarida turli tajribalar mavjud. Ba'zi mamlakatlar bu texnologiyalarni muvaffaqiyatli integratsiya qilgan, boshqalari esa hozirgi kunga qadar ular bilan sinovlar o'tkazmoqda.

1. AQSh va Kanada AQSh va Kanadada xorijiy til o'qitishda texnologiyalarni keng qo'llash boshlangan. Duolingo va Coursera kabi platformalar orqali talabalar o'z sur'atida tilni o'rganish imkoniyatiga ega. Bular nafaqat grammatikani, balki tinglash, so'zlashuv va yozuv malakalarini ham rivojlantiradi. Bundan tashqari, onlayn kurslar, interaktiv darslar va tilni o'rganishda video kontentning qo'llanilishi ta'lim sifatini sezilarli darajada oshiradi.

2. Yaponiya

Yaponiya xorijiy til o'qitish sohasida innovatsion texnologiyalarni muvaffaqiyatli qo'llayotgan mamlakatlardan biridir. Yaponiya VR texnologiyalari yordamida talabalar uchun virtual muloqotlarni tashkil etadi. Masalan, "Pepper" robotlari yordamida talabalarga ingliz tilini o'rgatish tajribalari mavjud. Ushbu robotlar talabalarga so'zlashuv amaliyotlarini o'rganish va interaktiv muloqotlarni rivojlantirishda yordam beradi.

3. Evropa Ittifoqi: Germaniya va Fransiya Germaniya va Fransiyada xorijiy tillarni o'qitishda sun'iy intellekt va o'rganishga yordam beradigan onlayn platformalar keng tarqalgan. Masalan, Germaniyada "Deutschtrainer" ilovasi yordamida talabalar interaktiv usullarda til o'rganadilar. Fransiyada esa, tilni o'rganish jarayonini qiziqarli va samarali qilish uchun VR va gamifikatsiya texnologiyalari qo'llaniladi.

Innovatsion Texnologiyalarni Xorijiy Til O'qitishda Keng Qo'llashning Afzalliklari

1. Samaradorlikni Oshirish Innovatsion texnologiyalar yordamida tilni o'rganish jarayoni yanada samarali va tezkor bo'ladi. Onlayn platformalar va interaktiv vositalar talabalar uchun o'z vaqtida va o'z sur'atida o'rganish imkoniyatlarini taqdim etadi. Shuningdek, texnologiyalar yordamida talabalar individual yondashuvni ham taqdim etadi.

2. Motivatsiya va Qiziqish Gamifikatsiya va interaktiv elementlar talabalar uchun o'rganishni qiziqarli va motivatsiyalovchi qilishga yordam beradi. Xorijiy tilni o'rganish jarayoni qiziqarli va o'rganishga bo'lgan qiziqishni oshirishga xizmat qiladi.

3. Kengaytirilgan Imkoniyatlar

Innovatsion texnologiyalar yordamida talabalar turli tillar va madaniyatlar bilan tanishish imkoniyatiga ega bo'ladi. VR, AR va sun'iy intellekt texnologiyalari xorijiy tilni o'rganishni amaliy va interaktiv tarzda amalga oshirish imkonini beradi.

Xulosa

Xorijiy tillarni o'qitishda innovatsion texnologiyalar nafaqat ta'lim jarayonini yangi bosqichga olib chiqdi, balki o'quvchilarga samarali va interaktiv o'rganish imkoniyatlarini taqdim etdi. Xalqaro tajribalar, masalan, AQSh, Kanada, Yaponiya va Evropa davlatlaridagi tizimlar, til o'rganish jarayonining samaradorligini oshirishda texnologiyalarni muvaffaqiyatli qo'llash mumkinligini ko'rsatmoqda. O'zbekistonda ham xorijiy tillarni o'qitishda innovatsion texnologiyalarni kengaytirish, bu sohada yangi imkoniyatlar yaratish va o'quvchilarning til o'rganish jarayonini yanada qiziqarli qilishga xizmat qiladi.

ADABIYOTLAR RO'YXATI

1. **Anderson, C. A., & Dill, K. E. (2000).** Video games and aggressive thoughts, feelings, and behavior in the laboratory and in life. *Journal of Personality and Social Psychology*, 78(4), 772–790.
2. **Ellis, R. (2003).** *Task-based Language Learning and Teaching*. Oxford University Press.
3. **Hwang, G. J., & Chen, C. H. (2017).** A fast and effective approach for learning second languages via mobile applications. *Interactive Learning Environments*, 25(3), 345-357.
4. **Kukulska-Hulme, A., & Shield, L. (2008).** An overview of the role of mobile technologies in language learning. *ReCALL*, 20(3), 271-298.
5. **Murray, L. (2013).** The Role of Virtual Reality in Language Learning. *International Journal of Computer-Assisted Language Learning and Teaching*, 3(4), 19-31.